

Előfizetési árak:

Egész évre... 8 kor
Fél évre... 4 kor.
Negyedévre... 2 kor.

Egyes szám ára 10 fillér.

Előfizetés a kiadóhivatalban

MAROSUJVÁR

Szerkesztőség és
Kiadóhivatal:

Marosujvár, Hunyadi u. 47.

Hirdetések felvételnek a
kiadóhivatalban árszabály
szerint.

FÜGGETLEN POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Felelős szerkesztő: FÜSSY JÓZSEF.

Békekészséges karácsony.

Irta: Jóvián Antal.

Az emberiség nagy, rettenő tragédiájának utolsó jelenteit játszuk s a központi hatalmak felajánlott békekészége talán meghozza az emberiségnek az óhajtott békét. Hiszen a nemzetek, melyek már harmadik éve mérkőztek össze életerejükért; országok, világrészek, melyek tomboltak az izógyűlöletben s ennek kényszerítő hatása alatt minden kigondolható gyilkoló eszközök a földön, vizen, levegőben reázdudítottak az emberiségre, az örült vérontásban, mely egész Európát megsemmisítéssel fenyegeti — már kimerültek.

A győzelem párnájával kezében ajánlották fel és az igazság megdönthetetlen erejével nyújtja kezét Németország, Ausztria-Magyarország, Bulgária és Törökország a harctereken jól megtépzott ellenfeleiknek azon biztos tudatban, hogy a vértengerben fulladozó Európának meghozza a nyugalmat, melyet oly esengve várnak várnak a népek és nemzetek.

Mily hatalmas erő az igazságnak mily megrendíthetetlenlensége nyilatkozott meg a központi hatalmak eme békeajánlatában s ha ők, kik harci sikereikben minden tekintetben felülmulják elleneiket, a békéért, az emberiség kulturájáért s a népekért s népekért s nem a végletekig harcolni kívánó esztelen államférfiakért — önmagukat győzik le, a békét óhajto minden népeknek és nemzeteknek örök hálóját érdemlik meg.

Elég volt a vér, a pusztulás, a szenvedés!

A népeket, nemzeteket nem lehet örült szenvedélyekért, megvalósíthatatlan ábrándokért büntethetetlenül, felelősség nélkül tovább üldözni, megszárolni: s ha már széttépték a kultúra összes zsilepeit, hogy új özvizzel árásszák el a földet ennek is van határa, melyen túl minden lépés, minden vér és pusztulás bűn, mely keresztre feszíti a kultúrát, a békét és minden emberi haladást!

Ez a háború próbára tette eddig is nemcsak a fajok erejét, hanem a hitet az Isten erejében, a bizalmat a civilizáció iránt

Mi hiszünk az igazságban, a mely ami erősségünk volt akkor, amikor a reánk kényszerült s a felénk dobogó kesztyűt fel kellett vennünk, hiszünk most, a mikor a felajánlott békével tanúságot teszünk Isten és emberek előtt arról, hogy békét akarunk népeknek és nemzeteknek, családoknak és országoknak.

Békét, igazságos békét!

És ebben a hitlen, az örökké igazságos Isten végzésében, mely annyi századok vérzivatarjai között megvédte a magyart és a megpróbáltatások nehéz napjaiban felénk nyújtotta védő karját — megnyugvással — Istenbe vetett erős bizalommal várjuk a szeretet ünnepét.

Nagy idők tanuivá avatott bennünket a sors. Közelebb jutottunk Istenhez, mint eddig bármikor.

Vajha az Evangéliom programja a karácsonyi szent napon a világ megújítására vezetne, hogy midőn az isteni ember minél magasabbra nő föl az égbe, annál erősebben vesse meg a lábát a földön s csúáljon világtörténelmet az Isten dicsőségének emberi békében és harmóniában való kiváltására. Embert, ki Isten

szerint való; embert, kiből az Isten megtestült.

Ez a karácsony titka, ez a világmegújulás reménye s a világmegújítás ereje.

Legyezzünk hadikölcsönt!

Új korszak.

Az ősz uralkodó behunya szemét és egy ifju tetterős fiatalember került Magyarország évezredes trónjára. A fiatal uralkodó manifesztumában elhált elődje tradíciójának hívéül vallotta magát és már ez az egy tény arra készítet bennünket, hogy neki a legnagyobb, legmelegebb bizalmunkat előlegezzük. De a tradíciók megőrzése nem abban áll, hogy a tradíciókat ugyanugy, merev valóságukban követjük, mint ahogy az elhunyt király azokat megalapozta, hanem a tradíciók igazi megőrzése abban áll, hogy a kort, amelyben élünk átformáljuk, modernizáljuk.

És meg vagyunk győződve róla, hogy Károly király, e néven a negyedik Magyarország trónján, valóban modern, felvilágosult, fenkölt uralkodó lesz és ezzel új korszak nyílik meg Magyarországon és a magyar nemzet életében.

Az új uralkodó minden eddigi ténykedése arra vall, hogy modern, felvilágosodott uralkodója lesz az országnak. Eddigi tetteiből bátran levonhatjuk a következtetést, hogy mindazt, a mi a magyar nemzet szemében szent, ő is tiszteletben fogja tartani. Szinte fellelegzett az egész ország, mikor az új uralkodó uralkodásának második napján kifejezte azt a kívánságát, hogy a legrövidebb idő alatt meg akarja magát koronáztatni, és ugyanilyen örömet keltett az a félhivatalos híradás is, hogy a király székhelye az év egy részében Budapesten lesz.

MIT KIABÁLTOK?

NÉVJEGYEK

legelegánsabb s legolcsóbb árakban készíttetnek
Füßy J. könyvnyomdájában Tordán.

MIT KIABÁLTOK?

Már az uralkodó első tettei tehát azt mutatják, hogy boldog korszak előtt állunk. És e boldog korszak annál örvedetesebben érint bennünket, mert e világháboruban a magyar nemzet valóban megérdemelte, hogy a nagy vér és egyéb áldozatai jutalmát egy boldog, felvilágosult, nemzeti korszakban találja meg.

De nem is képzelhettük ezt másképp az új királyról. Az az uralkodó, aki először népét csaták tűzében, háboru fergetegében ismerte meg, másképp, más szemmel nézi az országot, mint más uralkodók. Közelebb pedig még senki sem állt a magyar néphez, általában népéhez, mint IV. Károly trónörökös korában.

Hiszen vezére, parancsnoka volt százezernyi magyar seregnek, magyar honvédeknek, akik tüzen vízen keresztül mentek fenséges vezérük parancsára. Hiszen majdnem egész Magyarországot bejárta már, legutóbb éppen Erdélyt, Zita királynővel, magyar hazánk új uralkodónőjével. Nem képzelhetjük, hogy az az uralkodó, aki a magyar honvédek harcait és teljesítményeit látta, aki feleségével együtt élvezte a magyarok vendégszeretetét és fogadta hódolatát és lelkesedését, ne ölelné szívére a magyarokat.

Meg vagyunk győződve róla, hogy Magyarország véres megújulásához az új ifju és tetterős uralkodó nagyban hozzá fog járulni.

Es a magyar nemzeti hódolat ugyanakkor, amikor mélyen lehajtott fővel bucsuzott el a legszeretettebb, ősz uralkodótól I. Ferencz Józseftől, aki alkotmányt adott az országnak, ugyanakkor emelt fővel, nyíltan nézett a szemébe az új uralkodónak, aki diadalt-diadalra halmozott éppen a vitéz magyar seregek élén.

Nagy napokat élünk át mi, e mai generáció fiai és e nagy napok között talán a legszebb, de mindenestre a legtöbbet érő, legtöbbet ígérő napok egyike az a nap lesz, amikor a magyar korona fogja díszíteni IV. Károly magyar király homlokát.

Magyarok Istene, tedd áldásossá uralkodását!

Megbukott az új osztrák kormány.

A „Wiener Zeitung“ meglepő hírt közölt. Királyi kézirat jelent meg benne, melyben a király tudomásul veszi a nemrég Körber elnöklése alatt megalkult osztrák kormány lemondását és egyúttal Spitzmüller Sándor titkos tanácsost bízta meg az új kormány megalakításával.

A képviselőház ülései.

A képviselőház naponta ülésezik. Most az indemnitás tárgyalása van napirenden, azután következik a nádorhelyettes megválasztása és a királyi hitlevél megszavazása. — E hó 12-ikén délután tartott ülésnek egyetlen tárgya volt Tisza István grófnak a békejegyzékről tartott nagyszabású beszéde.

A katonák karácsonyi szeretetadománya.

A Hadsegélyző Hivatal és a Vöröskereszt egyet az idei karácsony alkalmával is szeretetadományokban kívánják részesíteni azokat a hősokeket, akiket az idei szent ünnep is a harctéren, a lövészárkokban talál. A két egyet a katonáknak szeretetadományokkal való megajándékozása céljából országos gyűjtést indított s ezt s nemes akeiöt Sándor János belügyminiszter is a törvényhatóságokhoz intézett következő lelkes és buzdító átirattal támogatja:

Harmadszor köszönt be a tél azóta, hogy ellenségeink aknamunkája háborura kényszerített bennünket. A világtörténelemben páratlanul álló véres küzdelem eddigi eredményeire tekintve, erős hittel nézünk a biztos végső győzelem felé. De még meg kell törnünk a mind nagyobb számúvá vált ellenségek végső erőfeszítéseit. Harmadik éve vitéz küzdő véreink még most sem térhetnek tehát vissza rég elhagyott házi tűzhelyeikhez. Az idei karácsony szent ünnepe ismét — de reméljük utoljára — szeretteiktől távol toborozva találja a nemzet színe-javának nagy részét. A nemzeti bála és szeretet az elmúlt években felkereste azokat, akiket a legszembetűnőbb hazafiúi kötelesség őrhelyükön tart. Az áldozatkész magyar társadalom szeretetadományok útján juttatott nekik, amennyit csak lehetett, a családi élet meghitt melegségéből. Keressük fel a közelgő karácsony ünnepén ebben az esztendőben is a harctéren küzdő hőseinket és győzzük meg őket újból arról, hogy az ő mérhetetlen áldozataikért háttartalan a mi hálánk és végtelen a mi hálánk és végtelen a mi szeretetünk. A honvédelmi ministerium Hadsegélyző hivatala és a Vöröskereszt Egylet, amelyeknek múlt évi lelkes szeretetadományakciója igen szép eredménnyel járt: ehhez az évben is együttes gyűjtést indított abból a célból, hogy a különböző harctérekben küzdő minden egyes katona megkapja a maga karácsonyi ajándékát. Most is a hazafias célokra való adakozásban kifogástalan társadalomtól várják a nemes gondolat valóra váltásához szükséges anyagi eszközöket. A két intézmény tavalyi gyűjtését 37.401—1915. B. M. eln. számú körrendelettel ajánlottam a törvényhatóság szíves figyelmébe és örömmel állapíthatom meg, hogy a törvényhatóságok és a tisztviselők nemes buzgalma jelentékenyen előmozdította a gyűjtési akció sikerét. Amidőn imént említett körrendeletet a törvényhatóság emlékeztetőbe idézem, egyúttal megismétlem ott kifejezett kérésemet abban a meggyőződésben, hogy a törvényhatóságok, városok és községek példaadó áldozatkésztsége és a tisztviselőknek a gyűjtés szervezésére és végrehajtására irányuló kipróbált buzgalma az idei gyűjtés ügyét is sikerhez fogja segíteni. Tekintettel arra, hogy a múlt évben több helyről küldték be a gyűjtött összegeket, szükségesnek tartom megjegyezni, hogy az adományok közvetlenül a honvédelmi ministerium Hadsegélyző Hivatalához, vagy a Vöröskereszt Egylet szeretetado-

mány osztályához küldendők. Sándor János a. k.

A belügyminiszter e meleg szívről tanuskodó átirata nem szorul kommentálásra. A hatóságok bizonyára mindent megtesznek a nemes cél sikerének biztosítása érdekében és a közönség is kétségtelenül tudni fogja emberbaráti és hazafias kötelességét, mint a múltban is, úgy az idén is. Különösen a tordai közönséget nem szükséges buzdítani, amikor hőseink jutalmazásáról, sorsuk könnyítéséről van szó.

Koronázási-ünnepre.

Nagy napra virrad újra a magyar,
Bár nem szűnt meg még a harci zaj...
Elárvult nemzet úgy várva várja,
Hogy új királyát megkoronázza.

Az egész ország örömtűzben ég,
Íly koronázás nem volt soha még...
Lesz itt minden: kincs, pompa, fény, virág,
Hogy csodálkozzon rajta a világ.

Köszöntünk Téged Felséges Urunk!
Alattvalóid hozzád járulunk.
S csak egyre kérünk meg nagyon Téged,
Szeresd hazánkat s a magyar népet.

Fejedre téve a szent koronát,
Oltalmazd, véd meg a magyar hazát.
Dicsőség, szeretet vár itt Téged,
Mert szeret, imád hű magyar néped.
Torda, 1916. dec. 10.

Petrán Sándor, e. ö. önk.

Karácsonyi és újévi ajándékok.

A hadügyminiszter 22177. sz. rendeletében a karácsonyi és újévi szabadságokra vonatkozólag az alábbiakat rendelte el: A mögöttös országrészekben szolgálatot teljesítő havidijasok és legénységi állományu legények számára a csapat- és az önálló parancsnokok, amennyiben a szolgálati viszonyok megengedik, két csoportban engedélyezhetnek szabadságot: december 24-től 26-ig, illetőleg december 31-től január 2-ig. A görögkatholikus és görögkeleti vallásuak számára ez a szabadság január 6—8-ig, illetőleg 18—20-ig engedélyezhető.

A szabadság engedélyezésénél azok, kik a harctéren voltak, megsebesültek, vagy kitüntetést nyertek, vagy pedig a hadi fáradságok következtében megbetegedtek, végül azok, akik már régen nem voltak otthon, előnyben részesülnek. Olyan vidékre, ahol járványos betegség van, nem engedélyezhető szabadság. A szabadságra nem menő havidijasoknak és legénységnek, amennyiben a szolgálat megengedi, december 24-én délutánra, valamint 25-én és 26-án egész napra szolgálatmentességet adnak. A szabadságot semmi körülmények között sem lehet meghosszabbítani. Az elkésve bevonulókat a legszigorubbán büntetik.

Az utókezelésben levő hadisérült havidijasok és legénységi állományu egyének közül — a havidijasoknak a cs. és kir. katonai parancsnokságok, a legénységi állományuaknak a póttestparancsnokságok,

lábbadozó osztag parancsnokságok, valamint egyéb osztag és intézetparancsnokságok — legfeljebb tíz napra terjedő karácsonyi szabadságot dec. 24-től bezárólag jan. 2-áig engedélyeznek. A görögkatolikusoknak és a görögkeletieknek ezt a szabadságát január 6—15-ig terjedő időre engedélyezik. Megjegyzendő, hogy a hadi sérültek csak abban az esetben kaphatnak szabadságot, ha ez a kezelés eredményére nincs befolyással.

A legénységi állományu hadi sérültek a szabadság tartamára minden más illeték helyett napi 2 K. átalányt kapnak, melyet egy összegben előre fizetnek ki nekik. Az utiköltségeket ki-ki a sajátjából fedezi.

Küldjünk meleg ruhákat katonáinknak!

Országos értekezlet a szeszfőző szövetkezetek szervezése ügyében.

A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége által a szeszfőző szövetkezetek szervezése ügyében összehívott országos értekezletet a héten tartották meg, az érdekeltség tömeges részvétele mellett.

Mailáth József gróf elnök megnyitván az országos értekezletet bejelenti, hogy az értekezletet azért hívták össze, hogy a kisüstök megszüntetése következtében a szeszfőző szövetkezetek ügyét, de különösen a szövetkezetek szervezését megvitatásuk és a további teendőkre nézve utmutatást és irányítást adjanak. A kisüstök megszüntetésével nemcsak az államkincstár nyer az eddiginél több adót, hanem a kisbirtokos gazdák is több jövedelemhez juthatnak. A központi szeszfőződe először megveszi a tagoktól a törkölyt, illetve a gyümölcsöt, elvégzi helyettük a pálinka főzését, nem kell tehát engedélyért szaladgálniok, tüzelőanyagot fogyasztaniok. A központi szeszfőződe több és jobb pálinkát képes készíteni, mint a kisüst, mert berendezése és felszerelése a legjobb gépekkel és eszközökkel történik, a szövetkezeti tag az égetett pálinkából elővételi joggal bír házi és gazdasági szükségletének kielégítése végett, az ezenfelül megmaradó pálinkát a szövetkezet együttesen adja el nagyban, miáltal magasabb árakat lehet elérni, a törköly vagy gyümölcs lepárlása után maradó hulladék takarmány célokra lesz feldolgozva és külön értékesítve. A közös eladásokból a tagot oly jutalék illeti meg, amennyi az általa beszolgáltatott terménymennyiség arányára esik és végül a tagot a befizetett üzletrésének tőkeösszege után 5%-ig terjedő osztalék illeti meg.

Horváth János dr. előadó rámutat arra, miszerint a Szövetkezetek Szövetsége a szeszfőző szövetkezetek ügyét felkarolta, kidolgozta a szövetkezetek minta-alapszabályait és felterjesztést intézett a pénzügyminiszterhez, hogy a december 31-iki határidőt, ameddig a szeszfőzők felállítására lehet folyamodni, március 31-ig halassza el.

A mi a szeszfőző szövetkezetek pénzügyeit illeti, ezt éppen úgy, mint a többi

szövetkezeteknél, üzletrészek jegyzésével és befizetésével lehet megalapozni. A legkisebb összeg, melylyel egy szeszfőző szövetkezetet megalakítani lehet, 10.000 koronában állapítható meg és ehhez 100 darab 100 koronás üzletrész elégséges, amit a mai viszonyok között a gazdák össze tudnak hozni. Célszerű, ha a szőlőterületet veszik kiindulási alapul és ehhez képest egy tag több üzletrészt jegyez. Hogy a tagokat a szövetkezet érdekkörében megtarthassák, az alapszabályokba a kétszeres felelősséget kell fölvenni, sőt a kincstárral szemben egyetemleges felelősséget követel a miniszteri rendelet.

Az előadó ezután részletesen ismerteti a szeszfőző szövetkezetek üzletkörét, a termés átvételét, megvételét. A szövetkezet ugyanis köteles a nyers terményeket tagjaitól megvenni, azokat, sőt a hulladékokat is feldolgozni és közösen értékesíteni. Az előadó ezután a szövetkezetek megalakításának módjait ismertette.

Drucker Jenő dr. a M. Sz. O. E. igazgatója helyesli, hogy járasonként, esetleg több járasonként szerveztessenek a szeszfőző szövetkezetek, mert ezzel csökkennek a berendezési és üzemi költségek. Nem támogatja a községi szeszfőző szövetkezeteket, mert ezek nincsenek a termelő segítségére, leghelyesebb nagyobb területekre kiterjeszteni a szövetkezeteket amire már példát mutat a hegyaljai szövetkezet, a hol már a nagyüzem előnyei értékesülnek. Főképpen a közlekedési érdekeket kell figyelembe venni és éppen ezért kívánatosnak tartja, hogy a vármegyei gazdasági egyesületek tájékoztatása igénybevételesek. A kitűzött határidő rövid, az immár csak 14 rendelkezésre álló nap különösen a mai viszonyok között nem elég a szervezkedésre. A törköly 12 koronában megállapított ára a mai viszonyok között nem elég, kívánatos, hogy az ár a termelők meghallgatásával állapíttassék meg.

Az elnök ezután köszönetet mondott az előadónak, majd dr. Pöller mann osztálytanácsos a pénzügyminiszter megbízásából közli, hogy a terminus meg nem hosszabbítható, de ha a szövetkezetek megalakítása nem is lesz perfekt, a kérvények beadhatók és azokat jóakarattal tárgyalják. A pénzügyminiszter nagy súlyt helyez arra, hogy csak valódi termelő-szövetkezetek alakulhassanak, ha nem is sikerül a termelők többségét megszerezni, a engedély kiadásának ez nem lesz akadálya.

Bernát István, ki időközben az elnökséget átvette, röviden összefoglalva az előadók javaslatait, megállapítva az értekezlet egyhangú megállapodásait, köszönetet mond a tanusított érdeklődésért és az ülést bezárja.

Vármegyénk első szövetkezetének megalakítása érdekében *f. hó 18-án, hétfőn d. u. Aranyosgyéresen az iskola helyiségében értekezlet lesz*, melyre az érdeklődőket ezuton is meghívjuk.

**A HIDEG A LEGNAGYOBB ELLENSÉG!
KÉSZITSÜNK MINÉL TÖBB MELEG RUHÁT A HONVÉDŐ KATONÁK RÉSZÉRE**

Bepárnázott ablakok...

Csak nem régen tűztük a tollunk hegyére, hogy némely „segélyes” asszonynak a vére hogy táncol, hogy pezseg, milyen türelmetlen és szőgyen — nem szégyen: mily *fegyelmezetlen*... Megirtuk, hogy némely ilyen hadi némben nem bír már a tüzzel, nem bír már a „vérrel” s a két és félévnek ledobja a láncát s járja önfeledten a csihések táncát... Járja, de *párosan*, mert a végzet keze nem tudni, jót tett-e, avagy tán vétkeze: csak juttat az ilyen pártalannak párat, mint a mesebeli várt leánynak — várat... Így esik, hogy nemes Torda város hängos, mert van hadi özvegy, a ki ma is gángos, sőt most talán magát még jobban riszálja, pajkos dalt dudolgat csókos, dalos szája... s mig odakünn messze a zord csatatéren szegény sinylődő férj dideregve, ébren találgatja, vajjon hány nap még a világ: hej az alatt itthon nyílik piros virág, nyílik a küszöbön, nyílik a kilincsen, „a mióta szegény baka itthon nincsen”...

Nos, így van ez Tordán s darabig azt hittem, hogy falun nincsen úgy, a miként van itten, hogy falun a rózsza nem nyílik kilincsen s búbkemencék táján félrelépés nincsen... Óh én balga, milyen szörnyűmód tévedtem: „Éva” pokolban is csak „Éva”: feledtem, kandallók környéke, búbkemencék tája: egyként melegít a felizzó parázsra, a vonzó varázsra... Szakasztott így esett csak a minapába vármegyénk közeli hegyes falujába. Alabástrom ottan a hegyek gerince s úgy látszik, tele van a hegybe vájt pince, mert ott a jó kedély még csapong magasra, emlékeztetve a büszke szirti sasra s főképen a „hadi” asszonyok körében gyönyörködik Ámor sok pajkos művében. Im', hogy a minap is az alkony leszállott, a ravasz kis Ámor már munkába állott, belelőtte nyílat egy asszony szívébe, kinek e lövéstől fellobbant a vére, nem gondolt többé a szörnyű háborúra, melynek vérmezőin sinylődik az ura, kinek már két éve zuzmálás az ágya, nagy Muszkaországának szűk lövészárkába. Elfeledte, hogy ez mig fázódva posztol, hazaküldi lelkét bus-cakumpakkostól s ott virraszt a szíve az eszterhéj mellett: „Mit csinál az asszony s a négy kicsi gyermek!”...

Alszik a négy gyermek, álmodik is talán: „Ott künn a haretéren mit csinál az apám, ott a nagy égésbe van egy kis melege, vajjon halja szavunk: Gyere haza, gyere!”...

Óh ne jöjj most haza, ne nézz itthon széjjel, milyen napos ez a decemberi éjjel, hogy szól a muzsika, hogy kacag a nóta, hogy ropják a táncot kora este óta!... Nem a te házában, ott négy gyermek alszik, a muzsika dudu a szomszédból hallszik, onnan is csak halkan, mert az ablak váza gordos asszony-módra ki vagy on párnázva; az a célja ennek, — könnyű kitalálni, — hogy a „hejehuja” ne tudjon kiszállani... Ott van az asszonyod, ropogosan járja, a ringó csipőjét csábosan ri-

*) Az „Aranyosvidék” 58-ik számából vettük át e hangulatos közleményt, a mely sok tekintetben reánk is vonatkozik. (Szerk.)

szálja, két szeme úgy szórja a szikrákat széjjel, hogy perzsel, hogy éget a zuzmárás éjjel...

Került a faluból néhány zsengelegény, de hogy a mulatság ne legyen ám szegény: a szomszéd faluba átüzentek szépen pótló legényekért s át is jöttek négyen, így e pár asszonynak fél tucat tán elég; ablakok párnája, tompítsd el a zenét, nehogy kihallászik a tomboló zaj, lárma, nehogy felkapja a suhanó szél szárnya s elrepítse messze, messze idegenbe s könnyeket fakasszon két mélázó szembe, nehogy majd a szellő ott vihart támasszon, hol egy ember sohajt: „Mit csíndl az asszony!”...

Álmodjon a lelke csalo szép meséket: „Gondozza szépen a kicsi csemetéket, a lázzadó asszonyt legyőzi az anya s imádsággal várja szegény urát haza”...

Te szenvedő ember, ez legyen az álmod, míg a hazatérést szívszakadva várod!...

HIREK.

— Olvasóinknak és munkatársainknak kellemes ünnepeket kívánunk.

— Kitüntetések. A 21-ik honvéd gyalogezrednél: Elek es Viktor főhadnagy a harmad osztályú katonai érdemkeresztrel; László János, Toth János, Hoffer Ádám, Oltyán Vazul, Handrea Paufil honvédek a bronz vitézségi éremmel lettek kitüntetve.

— Gyászhir. Csákány Ferenc M. A. V. ellenőr életének 43-ik évében Marosujvárt elhunyt. Folyó hó 12-én temették el kartársainak és a közönség nagy részvéte mellett.

— Házasság. Salamon Jakab itteni kereskedő házasságot kötött Salamon Fánival Alsószentmihályfalván. A hatvanhat éves Salamon Jakab legszebb példáját szolgáltatta állampolgári kötelességének, amikor is egy tizennyolc éves hajadonnal házasságra lépett. Koszorus irónknak Jókai Mórnak tehát mégis igaza van: „Öreg ember — nem vén ember.”

— A marosujvári bányatárs-pénztári kórházban ápolat sebesült katonák részére a következők voltak szivesek ujabban adományokat juttatni: Samuel Albert krjzö Kutyalva 10 kor., Ifj. Szilágyi Sándorné 10 kor. Magyar Bank és ker. r. t. Szende főnök ur utján f. év október és november hóra 100 korona.

Az adományokat hálásan köszöni a sebesült katonák nevében a Bányatárs-pénztári kórház vezetősége.

— Halálozás. Felvincen, folyó hó 10-én déli 12 órakor élete virágjában szebb hazába szállt egy sokat szenvedett gazdag és nemes lé-

lek, akit a mi társadalmunkból is sokan ismertek és szerettek: Demeter Margit. Halála mély gyászba borította édesanyját: özv. Demeter Zsigmondnét, ezenkívül vőlegényét és a nagyszámu, előkelő rokonságot, köztük Magyar Mihály m. kir. bányatanácsost és családját. A temetés f. hó 12-én d. u. 2 órakor vette kezdetét a felvinci ref. templomban tartott gyászistentisztelettel, amelyen Szécsi Ferenc ref. esperes tartott mindenkit könnyekig megható, gyönyörű beszédet. A gyászháznál és a temetőben a marosujvári bányászzenekar játszott a töle megszokott művészettel. A temetésen, dacára a rossz időjárásnak — nagy közönség jelent meg.

— Mit hoz az angyal? Egy hét mulva itt a Karácsony, a béke szent ünnepe. Mit vigyen Jézuska a karácsonyfák csillogó ágai alá? Azt hisszük, hogy erre a bensőséges kérdésre a válasznak is olyannak kell lennie, mely méltó a nagy időkhöz. A legszebb, legjobb, legmaradandóbb karácsonyi ajándék ma a hadikölösönkötvény. Akinek csak egy módja van hozzá, ezt szerezzen be. Mint a keleti fejedelmek mirhát és tömjént vittek a Megváltó jászolához, vigyük mi is áldozatkészségünk ajándékát a haza oltárára, mely nem is ajándék, hanem gyümölcsöző befektetés, mely dusan meghozza kamatait. Advent. Jön a megváltás. Uton a béke. Segítsük eljövetelet. Jegyezzünk hadikölösönt.

— A Hangya Fogvasztási Szövetkezet közel egy éve már, hogy városunkban funkcionál. Az üzleti cikkek árának szédítő emelkedése érlelte meg bennük azt a gondolatot, hogy magunkon segíteni kell! Beláttuk, hogy a szövetkezetbe való tömörülés egyetlen útja boldogulásunknak s beláttuk, hogy minél többen foguuk össze, annál erősebbek leszünk a jobb és olcsóbb áruk beszerzésében. Örömmel nyilatkoztatjuk ki, hogy a szövetkezet felállításához fűzött reménységünkben nem csak hogy nem csalatkoztunk; de az eredmények sokszorosán föltülmúlták várakozásunkat. Hogy egy évi fennállása alatt mit tett a Hangya a közönségér — arra kimerítően rámutatni — sajnos, a jelenben nincs elegendő terünk, de reméljük, hogy eljön az idő, amikor ezzel is bővebben foglalkozhatunk. Most csak rövid két szóval jellemezhetjük a Hangya működését; közmegelekedés és általános elismerés, — amit fényesen kiérdemelt. De mint mindenütt, úgy itt is akadnak kishittek, akik a szö-

vetkezet működését egyben-másban kifogásolják. Különösen nem tetszik egyeseknek az áruk arányos és igazságos elosztása, a miből aztán nem egyszer kellemetlen scénák származtak. A mint értesülünk, ép ezek miatt akar Kurta Károly ügyvezető elnöki tisztségéről lemondani. Az illetékes köröknek mindent el kell követniök, hogy Kurta Károlyt ebbeli szándékától eltérítsék. Az ő önzetlen közhasznú tevékenysége feltétlenül szükséges volt a multban, de a jelenre és jövőre egyenesen nélkülözhetetlen. Erősen hisszük, hogy a megnyilvánult közbizalom és közszerepet, mely hosszú közszolgálati működése köré arany koszorút font, lemondási szándékától el fogja téríteni.

Adja Isten, hogy úgy legyen!

— A románok veszteségei. Illetékes helyről közlik, hogy a románok körülbelül 700.000 embert állíthattak ki. Ebből eddig foglyokban 145.000 embert, köztük 1600 tisztet; halottakban, sebesültekben és pedig 150.000 embert veszítettek; — így tehát még legfeljebb 400.000 emberük van.

Romániának 400.000 gyalogsági fegyverre volt, amelynek felét elszakmányoltuk. A háború kitörésekor Románia 800 tábori, 60 nehéz ágyúval és 500 gépfegyverrel rendelkezett, melyből elszakmányoltunk 422 tábori, 25 nehéz ágyút és 369 gépfegyvert.

Románia 127.000 négyzetkilométer területéből eddig 74.000 négyzetkilométert elfoglaltunk. A 3087 kilométer hosszú vasúthálózatból kétezer kilométert; kocsiparkjának egynegyed részét és 700 mazdonyból kétszázharmincat zsákmányoltunk.

— Izgató lelkész. Blond Sámuel alsópodszági bíró aratáskor épen parancsokat osztogatott a munkásoknak, mikor Czirmonea János gör. kath. lelkész rákiáltott, hogy csufság, amit az embereivel csinál. Később a kocsmában találkoztak. Itt azt mondta a lelkész:

— Miféle bíró vagy te? Szégyen, hogy csak az oláhokat és cigányokat rendel ki munkára, a magyarokat és zsidókat pedig megkiméled.

A tordai törvényszék két és fél évi börtönre ítélte a lelkészt. A kolozvári ítélőtábla az ítéletet egy évi fogházra szálította le.

— Százerek zenéje. Szinte amerikai-asan merész és nagyarányu zenei folyóirat indul meg ezzel a címmel december havában. A fővárosi orfeumok és kabarék legdivatosabb műsordarabjai, a legujabb magyar népdalok, csupa eddig meg nem jelent zeneújdomság fogja gyönyörködtetni a divatos zene barátait abban a havonta kétszer megjelenő folyóiratban, mely „Százerek zenéje” címmel hallatlanul olcsó áron kerül a közönség elé. Egy-egy szám ára 60 fillér lesz és a folyóirat vevői ezért a csekélységért legalább 4—6 olyan kottát kapnak, melyeknek darabja eddig 2 koronába került. Így 10—12 korona értékű

kotta hatvan fillérért szerezhető meg. A kották ugyanakkor jelennek meg a Száz-
ezrek zenéje oldalain, amikor az illető da-
lok a fővárosban, Bécsben, vagy Berlin-
ben műsorra kerülnek. A folyóirat rendes
kottaalakban, finom papíron, rendkívül iz-
léses kiállításban jelenik meg. Előfizetési
ára negyedévre 3 kor. 50 fillér. — A folyó-
irat címe: Százvezrek zenéje kiadóhivatala,
Budapest, VI., Nagymező-utca 37.

— **Koszoru megváltás.** dr. Nagy
Samu ügyvéd kis fia, Nagy Álmos
halála alkalmából Jonász Izidor 10
koronát küldött az Erzsébet egyesü-
let részére koszoru megváltás cí-
men — melyért az Erzsébet egye-
sület nevében halásköszönetemet fe-
jezem ki. Magyar Mihályné elnök.

— **Leányok magánvizsgálata a**
marosujvári polgári fiúiskolában.
Felkérlettünk az alábbi sorok közlé-
sére: A leánymagántanulóknak az
állami polgári fiúiskolában teendő
magánvizsgálata tárgyában a vallás
és közoktatásügyi miniszter urnak
újabb rendelete most érkezett le,
mely szerint mindazon leányok, kik
a vezetésein alatt álló intézetben
óhajtanak magánvizsgálatot tenni,
ebbeli felszerelt kérvényüket a val-
lás és közoktatásügyi miniszter urhoz
címezve közvetlenül nálam adják be.
Ezzel a rendelettel a szülőknak az
az óhaja, hogy leányaik itt helyben
is vizsgázhassanak — kedvező meg-
oldást nyert.

Az érdekelt szülőknak szíve-
sen adok bővebb felvilágosítást.

Müller Róbert
igazgató.

— **Sár. Sok és jogos panasz**
merül fel sáros utcáink miatt. Külö-
nösen az átjárókat borítja vastag ré-
tegű sár, melyen átgázolni valóság-
os kinszenvedés. Az Apponyi
közben pedig teljes lehetetlen a köz-
lekedés. Hatalmas kövek kukocskál-
nak ki az utca sorából, a melyekről
már jó régen hogy lemorzsolta az
idő a homokot. Kérjük a hatóságot,
rendszeresen takaríttassa és szállít-
tassa is el az utcák sártengerét.

— **Állami elemi iskolánkban az**
oktatás — sarlach járvány miatt
— jövő év január 10-éig szünetel.

— **A Jó Pajtás-t** a Franklin-Társulat
adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 ko-
rona 50 fillér, fél évre 5 koronak, egész
évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér.
Előfizetéseket elfogad és mutatványszá-
mokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala
Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

— **A „Vasárnapi Ujság”** előfizetési
ára negyed évre öt korona, a „Világ-
krónikával”-val együtt hat korona.
Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadó-
hivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca

4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes
Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar
nép számára fél évre 2 korona 40 fil-
lér.

— **Az Erdélyi Szemle** új számában
Pajzs Elemér folytatja érdekes novelláját,
Walter Gyula irodalmunk új irányának ki-
alakulásáról ír, S. Nagy László, Bárdos
László versén, Bárd Oszkár, Moldován Pál
cikkein kívül még egy angol novella for-
ditást közöl. Felelős szerkesztő S. Nagy
László. Kapható minden tözsdében. Mu-
tatványszámot küld a kiadóhivatal: Ko-
lozsvár, Mátyás király-utca 5.

— **Utóljára is: — a katonákért!** A
megindító és könnyeket fakasztó emlékek
között is külön helyet kérhet minden ma-
gyar katona szívében ez a kis hirdetés,
amely a napokban került a szemünk elé:
Öfelsége a katonák karácsonyáért. A
Hadsegélyző Hivatal és a Vöröskereszt
együttes karácsonyi akciója egyre széle-
sebb arányokat ölt. Öfelsége a király az
idén is elsőnek jelentkezett a harcéri
hősök karácsonyi megajándékozására:
magánpénztárából tizezer koronát utalt
ki az akcióra, amelyet egyébként is leg-
melegebb pártfogásáról biztosított.

A királyi kéz, amely ezzel a nagyszerű
eszelekedettel indította meg a katonák idei
karácsonfájára való gyűjtést, már mozdu-
latlan. A szív, amely minden mozdulását
diktálta, kihűlt. Elsőnek jelentkezett, olvas-
suk meghatottan és megilletődötten fogunk
gondolni rá, hogy ez volt utolsó áldozása
a katonákért, az ő katonáiért.

— **Karácsonyi árdrágitók.** Egy
kereskedőtől kaptunk ma levelet,
melyben arról panaszkodik, hogy a
gyáros és a nagykereskedő szállítói
akik eddig különböző háborus jogci-
meken drágították meg a portékái-
kat, most a karácsonyra hivatkozással
emelték fel az áraikat. Ez az ár-
emelés éppen oly jogtalan, mint a
háborus gazdasági viszonyok többi
uzsorásaié, akiknek sajnos csak az
apróbbja kerül a rendőri bíróságok
elé. Ide kellene állítani a karácsonyi
árdrágitókat is. Nagy kár, hogy a
közönség tulzásba vitt respektussal
van a maga kényelme iránt és saj-
nálja a fáradságot, hogy kivétel nél-
kül feljelentsen minden árdrágitót,
legyen az kofa, kiskereskedő nagy-
kereskedő vagy gyáros. Hasztalan
sopánkodunk, ha hiányzik bennünk
a szociális összetartozás érzése, amely
pillanatnyi kényelmetlenségek árán
is mindenkinek kötelességévé teszi,
hogy az árdrágitókat bíróság elé ál-
lítsa.

— **A csernavodai hid.** A világ minden
részében szétvitte a táviró azt a hirt, hogy
a bolgár-német-török hadsereg elfoglalta
Csernovadát és ezzel együtt birtokába
került a híres csernavodai vasúti hid is,
amelyet az oláhok 34 millió frank költség-
gel építettek. A nagyarányú mű a Duna
balpartján levő Ritești hegységet köti
össze a Duna jobb partján fekvő Cserna-

vodával. Az átjáró három részből áll: az
első rész a Duna egyik ágán keresztül ve-
zető hid, három egyenkint 140 méterny
nyílással, aztán, egy 13 kilométeres töltés,
amely egy árviztől elárasztott szigetre ve-
zet keresztül és végül következik alacsony
vizállásnál 38 méter magasságban négy
folyampillér, amelyek a 750 méter hossz-
sú főhidrészt rácsozata pihen. Az utóbbi
hidnak öt nyílása van, a legnagyobb 190
méter, a többi négy 140 méter.

Füßy József, kiadó.

Fatalpalás Marosujvártl

Van szerencsém közzétenni, hogy
a fatalpalást megkezdem és elvállalom
és pedig a következő árban: egy
pár női fatalp föltevése 5 K., sarok-
fával egy női cipő 6 K. — Férfi
cipő 7 korona.

Sz. Cseh Berta.

Nagyszerűen bevált a harcérian küzdőknek és
általában mindenkinél mint legjobb
fájdalomcsillapító bedörzsölés
megbűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-,
mell- és hátfájás stb. esetében
Dr. Richter-féle
Horgony-Liniment. kapszid
compos.
Horgony-Pain-Expeller pótléka.
Üvegje K — 80, 140, 2 —.
Kapható gyógyszerárakban vagy közvet-
lenül az „Arany oroszlánhoz” címzett
Dr. Richter-féle gyógyszerárakban,
Prága 1, Elisabethstr. 5.
Napenkénti szétküldés.

Nyomtatványok

Mindenne-
mű iskolai,
ügyvédi,
jegyzői
nyomtatvá-
nyok Eskü-
vői-kártyák,
báli- és
menyegzői
meghívók
jutányos ár-
ban és gyorsan
készítettnek

Füßy J.
könyvnyomda-
jában Tordán.

„ARANYOSVIDÉK,”
politikai lap kiadó-
hivatala. Telefon 34

Ragályok ellen

most igen alaposan kell védekeznünk, mert kolera, vörheny, kanyaró, tifusz, himlő és egyéb ragályos betegségek most fokozottabb erővel lépnek fel, mint más időkben, miért is szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítőszer kéznél legyen. A jelenkor legmegbízhatóbb fertőtlenítő szere a

Lysoform

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredetiüvegekben **1.25 koronáért** minden gyógyszerárban és drogériában kapható. Hatása Löffler, Vertun, Pertik, Vas, stb. intézeteinek vizsgálatai szerint gyors és biztos, miért is az összes orvosok betegágyak fertőtlenítésére, antiszeptikus kötözéseknél (sebekre és daganatokra és daganatokra) kéz és arcmosásra és ragályok elhárítására, stb. mindenkor ajánlják.

LYSOFORM SZAPPAN

finom, gyenge pipereszappan, lysoformot tartalmaz és antiseptikus hatása. Alkalmazható a legkényesebb bőrre is; szépíti, megpuhítja és illatossá teszi a bőrt. Egy kísérlet és ön a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni. **Ára 2 K.**

FODORMENTA LYSOFORM

erősen antiseptikus hatású szájviz. Szájbüzt rögtön és nyemtalanul eltünteti és a fogakat konzerválja. Használható továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetén gurgulázásra. Néhány csépp elegendő egy félpohár vízre.

Eredeti üvegje 2 korona.

Az összes lysoformkészítmények kaphatók minden gyógyszerárban, drogériában. Kiváratra bárkinek **ingyen** és bérmentve megküldjük az „**Egészség és fertőtlenítés**” című érdekes könyvet

Dr. KELETI ÉS MURÁNYI
vegyészeti gyára Ujpesten.

Ha ön nem tud enni,
ha rosszul érzi magát, biztos segítséget nyer az orvosilag kiprobált

**Kaiser-féle gyomor
Borsmenta**

Karamellakban

Jó étvágyat kap, a gyomrot erősíti. Üdítő és erősítő hatásánál fogva nélkülözhetetlen az utazásnál. Egy csomag ára **20 és 40 fillér.**

**kapható: Gál Béla
Gyógyszertárában
Marosujvárt.**

SZEPLŐS

csunya lányok, májfoltos, kiütéses asszonyokon azonnal segít

A VILÁGHÍRÜ Földes-féle

MARGIT CRÉME és SZAPPAN

*A Margit-crème rögtön szünteti szep-
lőt, májfoltot, bőrkiütéseket, atkát (mit-
tesser) s mindennemű bőrbajt.*

A margit-crémétől az arcbőr üde, rózsás lesz, a ránczok, a redők eltűnnek. A Margit-crémet a világ legszebb asszonyai, here gnők, grófnők, bárónők híres művésznők stb. használják s elvannak ragadtatva annak paratlan bőrkonzerváló és bőrszépítő hatásától. — 6 K-ás rendeléseket bárhová bérmentve küld.

**Földes Kelemen
gyógyszertára Arad.**

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszerkereskedésben.

Mérsékelt árak mellett

mérték után, kitűnő szabású és izléses kivitelű férfi- fiu- és gyermek ruhákat készít:

**Horváth Dezső
Marosujvárt, Ma-
gyarcesesztve-u. 4.**

Elvállal ruhatisztítási és mindennemű javítási munkákat.

Az összes katonai
és egyenruházati cikkek készítője.

A világháború

minden mozzanatáról

**bő,
eredeti,
megbízható,
kimerítő**

értesülésekkel, térképekkel, magyarázatokkal szolgál az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

olvasóinak.

Előfizetési árak:

Egy hónapra K 2.80 Félévre K 16.
Negyedévre K 8. Egész évre K 32.

Megrendelő cím:

**AZ UJSÁG
KIADÓHIVATALA**

Budapest, VII., Rákóczi út 54 szám

AKI LAKÁST AKAR KIADNI — KIVENNI

az saját érdekében cselekszik, hogy ha mielőtt bármely lépést tesz célja elérése érdekében, felkeresi a **Marosujvár** kiadóhivatalát és ott kínálatát vagy keresletét hirdetményeként feladja a lapban leendő közlésre. Lapunk kiadója ugyanis igen olcsó és praktikus „lakáshirdető” módot vezet be ujitásként a közönség érdekében, mely által a legbiztosabban jut bárki jó lakóhoz, vagy jó lakáshoz.

*Hirdetések feladásánál lapunk előfizetői és
állandó hirdetői árkedvezményben részesülne*